

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1

בדלתיים סגורות

בפני הרכב כב' השופטים:

י. גריל, שופט בכיר [אב"ד]
ב. טאובר, שופטת
ס. ג'יוסי, שופט

המערער: המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עוה"ד י. ריינפלד ועו"ד מיכל פוירשטיין

נגד

1. (פלוגי) – (התביעה נדחתה)
2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד ש. ברקוביץ'

המשיבים:

2

פסק דין

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

א. בפנינו ערער על פסק דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט א. רובס) מיום 30.11.16, בת-א. 17864-07-11 לפיו נדחתה תביעת המערער כנגד המשיבה מס' 2 (להלן: "המשיבה") והמערער חויב לשלם למשיבה הוצאות משפט (שכ"ט עו"ד בסכום של 35,000 ₪).

ב. המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המערער") הגיש נגד המשיבים תביעה לשיפוי על סך 1,033,036 ₪ בגין גמלאות ששולמו לנפגע עקב פציעתו בתאונת עבודה שהתרחשה ביום 22.8.04.

ביום האירוע עסק הנפגע ביחד עם עובד נוסף בחיפוי אבן ושיש באתר עבודה בנהריה. השניים ניצבו בסל שהורם במנוף של משאית, אשר בוטחה על ידי המשיבה. הסל נשמט, והשניים נפלו מגובה של 10 מטרים ונגרמו להם נזקי גוף.

ג. הנפגע הגיש את תביעתו לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה – 1975 (להלן: "חוק הפיצויים") כנגד המשיבה בת-א. 1179/05 של בית משפט השלום בטבריה, ובפסק דין חלקי מיום 23.10.08 נקבע, כי מדובר בתאונת דרכים כמשמעותה בחוק הפיצויים, ובהמשך ביום 10.2.12, ניתן פסק דינו המשלים של בית משפט השלום בעניין הנזק.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 המשיבה ערערה על פסק הדין הנ"ל בפני בית המשפט המחוזי בנצרת (ע"א 12-03-13856),
2 ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור וקבע בפסק דינו מיום 4.10.12, כי האירוע אינו מהווה
3 תאונת דרכים, הואיל והנפילה לא אירעה עקב ניצול הכוח המכני של הרכב.
4 בית המשפט המחוזי בנצרת הורה על החזרת התיק לבית משפט השלום בטבריה, כדי לדון
5 בבקשת הנפגע לתקן את תביעתו, אך בסופו של דבר, דחה בית משפט השלום את בקשת הנפגע
6 לתיקון כתב התביעה.
7 יצוין, שהנפגע לא ביקש לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.
8
- 9 בתביעתו, טען המערער, שהתאונה נשוא הדיון הוכרה כפגיעה בעבודה לפי החוק, וכי לנפגע
10 נקבעו 53% נכות לצמיתות (כולל הפעלה תקנה 15), וכי דמי הפגיעה ששולמו לנפגע מסתכמים
11 ב- 12,300 ₪, וסכומי הגמלאות ששולמו לנפגע וישולמו לו בעתיד מסתכמים ב- 1,050,000 ₪.
12
- 13 לטענת המערער, זכאי הוא לקבל שיפוי בגין הסכומים ששילם לנפגע לפי סעיף 383 של חוק
14 הביטוח הלאומי, ולחלופין מכוח הסכם רב שנים שנכרת בין הצדדים (ובוטל ביום 14.11.09).
15
- 16 בא כוח המערער אישר, כי על המקרה נשוא הדיון כאן, חלות הוראות ההסכם רב-השנים
17 (שבוטל רק לאחר אירוע התאונה נשוא התביעה), ומכאן שהמערער זכאי לשיפוי בסכום של
18 80% מסכום הדרישה, בהנחה שמדובר בתאונת דרכים.
19
- 20 המשיבה טענה שיש לדחות את התביעה מחמת התיישנות, ולחלופין, מחמת שיהוי בהגשתה,
21 ועוד טענה כי דין התביעה להידחות עקב מעשה בית-דין, לפיו אין האירוע בגדר "תאונת
22 דרכים" כפי שקבע בית המשפט המחוזי בנצרת.
23
- 24 לטענת המשיבה, אין האירוע נשוא הדיון ממלא אחר הגדרת "תאונת דרכים" כנדרש בחוק
25 הפיצויים, וכפי שאף קבע בית המשפט המחוזי בנצרת בפסק דינו שהפך לחלוט. לטעמה של
26 המשיבה, פסק דינו הנ"ל של בית המשפט המחוזי בנצרת מחייב את המערער בחיובו חליפו
27 של הנפגע ומכאן שהמערער כלל אינו זכאי לשיפוי בהתאם להוראות ההסכם רב-השנים שבין
28 הצדדים.
29
- 30 בנוסף, גם כפרה המשיבה בקביעות הוועדות הרפואיות של המערער באשר לנכותו של הנפגע
31 וחישוב הגמלאות.
32
- 33 המשיבה אף הגישה לבית משפט קמא, בקשה לסלק על הסף את תביעת המערער מחמת
34 השתק פלוגתא ומעשה בית-דין, נוכח פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
35 (ע"א 12-03-13856), כשלטעמה ההכרעה בהתדיינות שבין הנפגע למשיבה, מחייבת את

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 המערער ויוצרת השתק פלוגתא, מה גם, שקיימת קרבה משפטית בין המערער לבין הנפגע
2 וזהות אינטרסים.
3
- 4 בהחלטה מיום 25.6.14, דחה בית משפט קמא את בקשת המשיבה לסילוק על הסף, והמשיבה
5 הגישה בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי וזו נמחקה ביום 21.10.14 ב-רע"א-22340-
6 08-14.
7
- 8 ט. בהחלטה מיום 24.11.14 ציין בית משפט קמא, שאין להבין מהחלטת בית המשפט המחוזי
9 (מיום 21.10.14) כאילו התקבלה הבר"ע, וכאילו יש צורך בסבב נוסף של שמיעת טענות לעניין
10 הבקשה לסילוק על הסף, ולפיכך קבע בית משפט קמא שמשלב זה ואילך יש לדון בטענות
11 הצדדים לגופן בלבד.
12
- 13 י. ב"כ הצדדים הגישו לעיון בית משפט קמא את כל המסמכים הרלוונטיים. לא הייתה מחלוקת
14 על כך שתעודת ביטוח החובה למשאית הייתה בתוקף במועד התאונה.
15
- 16 לעצם העניין, ציין בית משפט קמא, שעל מנת שתשתכלל חובתה של המשיבה לשפות את
17 המערער חייבים להתקיים שני תנאים במצטבר: האחד, שהמערער שילם או משלם גמלאות
18 לנפגע בתאונת הדרכים, השני, שהמשיבה אחראית לפצות את הנפגע מכוח הוראות הדין,
19 לרבות חוק הפיצויים, בהיותה המבטחת של השימוש ברכב שהיה מעורב בתאונת הדרכים
20 אשר בגינה משולמות גמלאות לנפגע.
21
- 22 יא. המחלוקת בין הצדדים היא: האם האירוע התאונתי נשוא התביעה הוא בגדר תאונת דרכים
23 לפי חוק הפיצויים?
24
- 25 התאונה התרחשה באתר עבודה בבית ספר בנהריה, והעבודות במקום כללו חיפוי אבן של
26 חזיתות שלושה מבנים באתר.
27 ביום 22.8.04 הוזמן לאתר המשיב מס' 1, הוא הבעלים של המשאית שעליה מותקן מנוף עם
28 סל הרמת אדם, לצורך הרמה של חומרים וכן הרמה של עובדים שעסקו בעבודות גמר של
29 חיפוי אבן בגובה המבנה. משאית זו בוטחה בביטוח חובה בר תוקף על ידי המשיבה מס' 2.
30
- 31 יב. במהלך העבודה באותו יום, בסמוך לשעה 11:00 לפני הצהריים, חיבר המשיב מס' 1 את הסל
32 למנוף כדי להרים שני עובדים: הנפגע ועובד נוסף, לצורך גמר עבודות החיפוי בקיר הדרומי
33 של אחד המבנים. השניים החלו בעבודה של הנחת אבני החיפוי בצד שמאל של המבנה ואחר
34 כך המשיכו לצד הימני.
35 העבודה התבצעה בשלושה מקומות באותה חזית.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1
2 בית משפט קמא קבע, שמן הראיות עולה, כי טרם התנועה ממקום למקום, לאורך חזית
3 המבנה, הורד הסל עם העובדים לקרקע. טרם אירוע התאונה, הורם המנוף עם הסל מחדש,
4 על מנת למקם את העובדים בקטע הקיר הרלוונטי לצורך המשך התיקון הנדרש.
5
6 עוד קבע בית משפט קמא, שהעובדים לא שהו בסל, בתנועה באוויר, במשך ארבע שעות
7 ברציפות, אלא דקות ספורות טרם התאונה הורם הסל על ידי המנוף, עם העובדים לצורך
8 תיקון בנקודה ספציפית.
9
10 על יסוד החדעות שנגבו מן המעורבים קבע בית משפט קמא, כי תחילה התמקמה המשאית,
11 ורק לאחר מכן, נכנסו העובדים לסל, עם הציוד והחומרים הנדרשים לצורך עבודות התיקון,
12 ואזי הורם הסל.
13
14 כחמש דקות מאז שהורם הסל בעזרת מנוף, במהלכו היה המנוף במצב נייד, ללא תזוזה, נפל
15 הסל, יחד עם שני העובדים,
16
17 הסל הורם עם העובדים לצורך ביצוע עבודות תיקון בנקודה ספציפית, ולכן נטלו עימם
18 העובדים אבנים ספורות בלבד, בכך ראה בית משפט קמא חיזוק למסקנה כי מעת שהורם
19 הסל, הוא לא אז ממקומו, עד להתנתקותו מן המנוף.
20 לא הובאה ראיה שהייתה תזוזה כלשהי של המנוף מעת שהורם הסל לנקודה בה בוצעה
21 העבודה, ולא הובאה עדות לפיה ניתק הסל בעת תזוזת המנוף. לא נטען וממילא לא הוכח
22 שמנוע המשאית פעל בעת האירוע.
23
24 בשעת התאונה הייתה המשאית מיוצבת ומעוגנת באמצעות זרועות תומכות שקיבעו אותה
25 במקומה.
26
27 בית משפט קמא קבע, שמעת הרמת הסל לנקודת העבודה הגבוהה הסתיימה פעולת ההרמה,
28 המנוף היה ללא תנועה, וכעבור חמש דקות, לאחר שהעובדים הספיקו לחדקין אבן חיפוי
29 אחת, הסל נפל.
30
31 מחוות דעתו של המהנדס גייצמן שהונחה בפני בית משפט קמא עלה, שהתאונה ארעה
32 כתוצאה מניתוק האוגן שהיה מרותך לזרוע המנוף מן האוגן שהיה מרותך לסל.
33
34 כמו כן קבע, שהתאונה ארעה כתוצאה מכשל החיבור בין הסל לזרוע המנוף. חיבור הברגים
35 שאמורים לשאת את העומס שיוצר הסל כלפי אוגני החיבור – קָשָל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1
2 מסיכום חוות דעתו של המהנדס גייצמן עולה, שהתנתקות הסל מן המנוף ארעה עקב כשל
3 בחיבור בין הסל לבין זרוע המנוף, ומסקנה זו לא נסתרה.
4
5 יד. טענת המערער, לפיה תנועת המנוף הייתה בין הגורמים שהביאו לגזירה של חיבור הסל לזרוע
6 המנוף – נדחתה, ובית משפט קמא קבע, שהסיבה הישירה והיחידה להתנתקות הסל מזרוע
7 המנוף ונפילתו הייתה כשל טכני בחיבור הסל לזרוע המנוף.
8
9 טו. בית משפט קמא הפנה להגדרת המונח "תאונת דרכים" בסעיף 1 לחוק הפיצויים וכן להגדרת
10 המונח "שימוש ברכב מנועי" וציין, כי המערער לא טען, אף לא כטענה חלופית, כי חלה אחת
11 החזקות המרבות, לרבות כי מדובר בתאונה עקב ניצול הכוח המכני של הרכב.
12
13 מציין בית משפט קמא, כי תנאי לדיון בדבר קיומה של חזקה מרבה הינו העלאת הטענה בדבר
14 קיומה של חזקה מרבה, משלא העלה המערער טענה כלשהי במישור זה, תחום הדיון לשאלה
15 האם האירוע נופל לגדרה של ההגדרה הבסיסית, והמחלוקת בין הצדדים התמקדה בעיקרה
16 ברכיב "למטרות תחבורה", ובנוסף בשאלת קיומם של המרכיבים: "מאורע" ו"עקב" (קשר
17 סיבתי).
18
19 טז. בית משפט קמא הוסיף, שהמשאית נשוא התביעה היא רכב מנועי דו תכליתי: הן להובלת
20 משא והן להרמת מטען והורדתו. הרמת הסל מהווה שימוש באחד מייעודיו הטבעיים של
21 הרכב, וכאמור בעת התאונה, כך לפי קביעת בית משפט קמא, הסתיים שלב הרמת המשא
22 והסל נותר במקומו במשך מספר דקות כאשר ביצעו העובדים את עבודת חיפוי האבן.
23
24 יז. מציין בית משפט קמא, שניתן לראות בהתנתקות הסל משום התנתקות של חלק מהרכב או
25 מטענו, כשהרכב עומד, העונה על אחת מהגדרות "שימוש ברכב מנועי". למעשה בסיכומיה
26 בפני בית משפט קמא, לא חלקה המשיבה על כך שמתקיים הרכיב של "שימוש".
27
28 ואולם, כך מוסיף בית משפט קמא, תחולת ההגדרה שבחוק מותנית בכך שהשימוש שנעשה
29 בעת האירוע הוא למטרות תחבורה שכן ההגדרה הבסיסית חולשת על הגדרות המונח "שימוש
30 ברכב מנועי" שבסעיף 1 לחוק הפיצויים (רע"א 8061/95 יצחק עוזר נגד ארטס חברה לביטוח
31 בע"מ ואח' פ"ד נ' (3) 532).
32
33 עוד כותב בית משפט קמא, שהמצב היחיד בו לא נידרש לשאלה האם נעשה השימוש למטרות
34 תחבורה, הוא בעת בחינת החזקות המרבות של ההגדרה הבסיסית (כגון: ניצול הכוח המכני

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 של רכב דו – ייעודי, הואיל והדרישה שהשימוש ברכב יהא למטרות תחבורה אינה חלה לעניין
2 החזקות החלוטות המרבות.
- 3 ואולם, בכל הנוגע לתחולת ההגדרה הבסיסית על האירוע התאונתי, יש לבחון קיומם של כל
4 רכיבי ההגדרה הבסיסית, כולל התנאי של "מטרות תחבורה" (רע"א 8548/96 פדידה נגד
5 סהר, פ"ד נ"א (3) 825).
- 6
- 7 בית משפט קמא מוסיף, כי אין הצדדים חלוקים על כך שהחזקה המרובה של ניצול הכוח
8 המכני של הרכב, אינה מתקיימת. טענת המערער היא שחלה בענייננו, ההגדרה הבסיסית
9 שלפי חוק הפיצויים. משמע, במצב דברים זה, השימוש שנעשה במשאית במועד אירוע
10 התאונה, כפוף לתנאי "למטרות תחבורה", המגלם את מבחן הסיכון התחבורתי.
- 11
- 12 **יח.** בית משפט קמא מציין, כי פעולה של הרמת מנוף המוצב על גבי משאית, היא אחד משימושי
13 הלוואי. על מנת שפעולה זו תיחשב לשימוש ברכב למטרות תחבורה, תנאי הוא שהיא תהיה
14 קשורה בעשיית שימוש ברכב למטרות תחבורתיות. כשארעה התאונה, אמנם נעשה במשאית
15 שימוש הקשור לייעודה הרגיל והטבעי, אך אין המדובר בשימוש התחבורתי שלה, אלא
16 בשימוש הלוואי. הרמת הסל בעזרת המנוף המותקן על גבי המשאית, לא נועדה למשמש את
17 היעד התחבורתי של המשאית, אלא את שימוש הלוואי של הרמת מטען והורדתו, כך שהרכב
18 שימש, באותה עת, ככלי הרמה, ללא קשר לייעודו התחבורתי.
- 19
- 20 טרם השימוש במנוף לצורך הרמת הסל, עוגנה המשאית לקרקע באמצעות התומכות, ללא
21 יכולת תנועה. מטרת הפעלת המנוף הייתה לחרים את הסל ובתוכו העובדים, כדי לאפשר להם
22 לבצע את עבודת חיפוי האבן. מכאן, שהפעולה לא נעשתה למטרת תחבורה, אלא לצורך
23 מימוש ייעוד הלוואי של הרכב הדו-תכליתי. אין המדובר במצב בו המשאית נעה ממקום
24 למקום, כשהמנוף מורם, עם הסל ובו העובדים.
- 25
- 26 מכאן הסיק בית משפט קמא, שהשימוש שנעשה במשאית, בין אם מדובר בשימוש הטבעי
27 והרגיל שלה, ובין אם המדובר בהגדרת השימוש "התנתקות ונפילה", לא היו למטרות
28 תחבורה, ולכן אין המקרה מצוי במסגרת ההגדרה הבסיסית ואין המדובר בתאונת דרכים
29 כהגדרתה בחוק הפיצויים.
- 30
- 31 **יט.** ב"כ המערער, הפנה את בית משפט קמא לפסק דין שניתן ברע"א 6168/11 כלל חברה לביטוח
32 בע"מ נ' רמי שפסו (17.6.14) (להלן: "שפסו"), וביקש ליישמו על המקרה נשוא הדיון.
- 33
- 34 ואולם, בית המשפט קמא הגיע למסקנה, שאין בפסק הדין שבעניין שפסו הנ"ל, כדי להועיל
35 למערער ויש לאבחון מן המקרה שבפנינו. שכן, בעניין שפסו, התייחס כב' השופט י.דנציגר,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 בכל הנוגע ל"מבחן התחבורתי" לשימושים של "התהפכות" ו"התדרדרות" שמעצם טיבן
2 כרוכות בתזוזה של הרכב עצמו, אך הוא לא התייחס לחלופה של "התנתקות מטען" (בעת
3 שהרכב עומד), פעולה שמטבעה אינה כרוכה בתזוזת הרכב ואין בה סיכון תחבורתי.
4
- 5 בנוסף, בשונה מעניין שפסו, המשאית עליה הותקן המנוף בענייננו, לא שימשה לשינוע מטען
6 או עובדים, תוך שימוש בכשירות התחבורתית שלה. כלומר, המשאית לא שינעה את העובדים
7 ממקום למקום, טרם התאונה, ואף לא אמורה הייתה לשנע אותם בהמשך. בעניין שפסו,
8 ארעה התאונה כשגלגל המלגזה עלה על מכסה ביוב ושקע, תוך שהוא גורם להטיית המלגזה.
9 ואילו בענייננו, הן המשאית והן המנוף, היו ללא תנועה במועד האירוע והמשאית עצמה הייתה
10 מקובעת לקרקע, באמצעות זרועות תומכות, הייתה חסרת יכולת תנועה, ולא הוכח כי מנועה
11 פעל.
12 לכן, אם לבחון את המקרה לפי "תורת השלבים" כי אז אין המדובר בהתממשות של סיכון
13 תחבורתי ושימוש ברכב לא נועד למטרות תחבורה.
14
- 15 המסקנה של בית-משפט קמא הייתה, שהאירוע אינו נופל בגדר ההגדרה הבסיסית ולכן אין
16 המדובר בתאונת דרכים.
17
- 18 בנוסף, קבע בית-משפט קמא, כי גם הרכיב "עקב" (שימוש), שעניינו הקשר חסיבתי בין
19 השימוש שנעשה ברכב המנועי לבין הנזק שנגרם, אינו מתקיים.
20
- 21 ככל שמדובר בקשר חסיבתי העובדתי, הרי הוא מתקיים, שכן אלמלא הורם הסל לגובה, הוא
22 לא היה נופל והניזוק לא היה נפגע. ואולם, הקשר חסיבתי-משפטי, כולל את מבחן "הסיכון",
23 והוא מתקיים מקום בו הסיכון שהתממש הוא סיכון שעמו נועד חוק הפיצויים להתמודד,
24 משמע, הסיכון התחבורתי. לפי "מבחן השכל הישר" יש לבדוק האם הקשר בין השימוש בכלי
25 הרכב לבין הסיכון שהתממש, תרם באופן ממשי לאירוע הנזק.
26
- 27 בענייננו, כך קובע בית-משפט קמא, עמדה המשאית מלכתחילה ללא תזוזה, כשהיא מקובעת
28 באמצעות זרועות לקרקע. מעת הרמת הסל לנקודת העבודה הגבוהה, חסתיימה פעולת
29 ההרמה והמנוף, כמו גם המשאית, היו ללא תנועה. רק כעבור כחמש דקות נפל הסל.
30
- 31 מכאן, שאין המדובר במצב בו התממש סיכון תחבורתי כלשהו, עמו נועד חוק הפיצויים
32 להתמודד.
33
- 34 באשר ל"מבחן השכל הישר" – הסיבה היחידה והישירה להתנתקות הסל מזרוע המנוף
35 ונפילתו, הייתה כשל טכני בחיבור הסל לזרוע המנוף, מה שגרם לגזירת החיבור. המנוף

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1
2 מג. באי כוחם של שני הצדדים הניחו בפנינו עיקרי טיעון מפורטים ותיקי מוצגים ובישיבה
3 שהתקיימה בפנינו ביום 14.6.17, שמענו בהרחבה את טיעוניהם בעל-פה של באי כוח שני
4 הצדדים ועתה עלינו להחליט בשאלה שבמחלוקת.
5
6 מד. תחילה נתייחס לטענות המקדמיות שהעלתה המשיבה.
7 בעניין זה ניתנה החלטת בית משפט קמא בבקשתה של המשיבה לסלק את תביעת המערער
8 כנגדה על הסף.
9
10 המשיבה טענה, כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת בע.א. 13856-03-12 אשר ניתן
11 בין המשיבה לבין הנפגע, ולפיו נקבע שאין המדובר בתאונת דרכים, מקים השתק פלוגתא
12 לטובת המשיבה בתיות המערער חליפו של הנפגע, וכך נוכח העובדה שקיימת בין המערער לבין
13 הנפגע קרבה משפטית וזהות אינטרסים.
14
15 מה. בסוגיה זו ניתנה החלטת בית משפט קמא מיום 25.6.14 אשר דחה את הטענות המקדמיות
16 שהעלתה המשיבה. מסקנת בית משפט קמא בהחלטתו הייתה שבנסיבות העניין אין
17 מתקיימים בין המערער לבין הנפגע יחסי "קרבה משפטית" שיש בהם כדי לבסס השתק
18 פלוגתא בהתדיינות אשר בין הצדדים, ואין לשלול מן המערער את זכותו לנסות לשכנע כי
19 האירוע נשוא התביעה הוא בגדר תאונת דרכים.
20
21 בין יתר נימוקי החלטתו ציין בית משפט קמא, כי בהליך שהתקיים בבית משפט השלום
22 בטבריה (ת.א. 1179/05) לא ייצג הנפגע את עניינו של המערער באופן מלא וחוגן ולא התקיימו
23 נסיבות אחרות העשויות לכונן יחס של "קרבה משפטית" המצדיקות החלת הכלל של השתק
24 פלוגתא, לרבות שלילת זכות המערער להעלות את טענותיו בפני בית המשפט ולהוכיח את
25 תביעתו.
26
27 עוד ציין בית משפט קמא, שהמערער אינו חולק על הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק דינו
28 של בית משפט השלום בטבריה, אלא מבקש הוא לחלוק על המסקנה המשפטית שנקבעה
29 במסגרת פסק הדין בערעור בבית המשפט המחוזי בנצרת. ומכאן, כך קבע בית משפט קמא,
30 שמדובר בשאלות משפטיות שיש להן פנים לכאן ולכאן.
31
32 מו. כמו כן קבע בית משפט קמא, שהנפגע אשר זכה בטיעונו בבית משפט השלום בטבריה, אך
33 ערעור המשיבה התקבל בבית המשפט המחוזי בנצרת, לא ראה לנכון למצות את זכויותיו ולא
34 פנה בבקשת רשות ערעור על שאלות משפטיות גרידא בפני בית המשפט העליון. השיקולים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, ומה גם, שהמערער גם לא הצביע על כל ממצא שבחומר
2 הראיות שבית משפט קמא התעלם ממנו או לא בחן אותו לעומק.
3
- 4 טוענת המשיבה, שבוודאי אין לקבל טענה, כאילו פעל מנוע המשאית בזמן התאונה, טענה
5 שאין לה בסיס חומר הראיות.
6
- 7 **לג.** באשר לאופן בחינת נסיבות האירוע טוענת המשיבה, כי בית משפט קמא אימץ את חוות דעתו
8 של המהנדס גייצמן ואת עמדתו בדבר הסיבה לנפילת הסל. אין בסיס לטענת המערער כאילו
9 גם תנועות המנוף הוסיפו לגרימת הכשל. הסיבה היחידה לנפילת הסל הייתה כשל טכני
10 בחיבור הסל לזרוע המנוף.
11 גם הטענה בדבר תנועות חוזרות ונשנות של המנוף לא הוכחה ויתר על כן, הטענה שהתנועות
12 החוזרות ונשנות של המנוף תרמו לכשל, אין בה כדי לסייע הואיל ו"מאורע" כהגדרתו בסעיף
13 1 לחוק הפיצויים פירושו "התרחשות המהווה יחידה בפני עצמה להבדיל מהליך הדרגתי
14 וממושך המורכב מגורמים שונים".
15
- 16 **לד.** לגבי השאלה האם נסיבות מסוימות מקיימות את הגדרת המושג "תאונת דרכים" שבחוק
17 הפיצויים מפנה המשיבה ל"שיטת השלבים" שנקבעה בפסק הדין שבע"א 8061/95 עוזר נ'
18 אררט, פ"ד נ(3), 532, (להלן: "פסק דין עוזר") וכן לדבריו של כב' השופט (בדימוס) א. ריבלין
19 בספרו "תאונת הדרכים" מהדורה רביעית, עמ' 150, דהיינו: ככל שלא מתקיימים כל ששת
20 התנאים הנדרשים לפי ההגדרה, הרי שאין מדובר בתאונת דרכים לפי ההגדרה הבסיסית,
21 ואזי יש לבחון האם מתקיימת אחת מן החזקות המרבות החלוטות.
22 ככל שמתקיימת "תאונת דרכים" לפי ההגדרה הבסיסית או לפי אחת החזקות המרבות כי אז
23 יש לבחון האם חלה אחת מן החזקות הממעטות. מוסיפה המשיבה, כי זו ההלכה ולפיה אכן
24 פסק בית משפט קמא שהגיע למסקנה היחידה האפשרית ולפיה התנאי של "למטרות
25 תחבורה" שבהגדרה הבסיסית איננו מתקיים ולכן אין המדובר ב"תאונת דרכים".
26
- 27 **לה.** לטעמה של המשיבה, יש לדחות את טענתו של המערער שלפיה כאשר מדובר בשימוש מסוג
28 "התנתקות" אין צורך שיתקיים התנאי של "למטרות תחבורה". טענתו זו של המערער, כך
29 לדעת המשיבה, מנוגדת להלכה הפסוקה, ואין בסיס לבקש מבית המשפט לחרוג מן ההלכה.
30
- 31 מציינת המשיבה, כי אין בניסיונו של המערער להסתמך על פרוטוקול הכנסת כדי לסייע בידיו
32 שהרי פרוטוקול הכנסת איננו דבר חקיקה ואין לו כל מעמד משפטי ואף אין ללמוד
33 מפרוטוקול הכנסת שהוא משנת 1990 כי במקרה של "שימוש" מסוג התנתקות ניתן לוותר על
34 הדרשה של "למטרות תחבורה".
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 והמשאית, כך קובע בית משפט קמא, לא תרמו במאומה לכשל הזה, ומכאן ש"מבחן השכל
2 הישר", אינו מתקיים.
3
- 4 עד כאן תמצית האמור בפסק דינו של בית-המשפט קמא, אשר דחה את תביעתו של המערער.
5
- 6 **כב.** המערער ממאן להשלים עם דחיית תביעתו וערעורו מונח בפנינו.
7
- 8 לדעת המערער, שגה בית-משפט קמא בניתוח המשפטי שבפסק דינו: פרשנות לפיה נדרש
9 "מבחן תחבורתי" במובן הדווקני המתקשר לנסיעה בלבד – כאשר השימוש ברכב מוגדר
10 כ"עומד או חונה" – שמטבעו אינו מתקשר לנסיעה, ואשר הוסף במיוחד על מנת לסייג שימוש
11 זה מן הצמצום שיצר תיקון מס' 8. טוען המערער, שניתוח משפטי זה אינו עולה בקנה אחד
12 עם לשון החוק ומאיין אותו.
13
- 14 לטעמו של המערער, התנתקות מרכב "עומד או חונה", כשליעצמה, אינה מתיישבת עם מבחן
15 "תחבורתי" דווקא. הוספת שימוש זו, באה במיוחד, כדי שלא לגרוע אירוע התנתקות כזה
16 מגדר תחולת החוק, וזאת למרות העדר מטרה תחבורתית. לכן, פסק דינו של בית-משפט
17 קמא, המחייב קיומו של "מבחן תחבורתי" – במצב שבו הרכב "עומד או חונה" – אינו עולה
18 בקנה אחד עם לשון החוק וכוונת המחוקק.
19
- 20 לעניין זה מפנה ב"כ המערער, בין היתר, לספרו של כב' השופט [בדימוס] א' ריבלין: "תאונת
21 דרכים – תחולת החוק סדרי דין וחשוב הפיצויים".
22
- 23 **כג.** עוד סבור המערער, כי שגה בית-משפט קמא באבחנת האירוע נשוא התביעה מהלכת שפסו.
24 לא היה מקום, לדעת המערער, לאבחן את השימוש "התנתקות" משימושים אחרים כמו:
25 "התדרדרות" ו"התהפכות" – בנימוק ש"התנתקות" אינה כרוכה בתזוזת הרכב. לנוכח לשון
26 החוק, היה על בית-משפט קמא, להתאים את הפרשנות כך שתקיים את לשון החוק.
27
- 28 היה מקום לקבוע, כי הרכב, אשר נע באתר הבנייה, בין המוקדים השונים להרכבת החיפוי,
29 ותעודת הרישוי שלו כוללת מנוף, והוא מבוטח כרכב הכולל מנוף – ביצע את מטרתו
30 התחבורתית.
31 לפי שרשרת הפעולות הרלוונטיות שקדמו לתאונה ("תורת השלבים"), ובהתאם להלכת
32 שפסו, היה על בית משפט קמא לקבוע כי הרכב אכן קיים את מטרתו התחבורתית.
33 מוסיף, ב"כ המערער, כי כשל טכני בחיבור שבין הסל והמנוף – שגרם להתנתקות הסל מן
34 המנוף, אינו מנתק את הקשר הסיבתי-משפטי, בין התנתקות הסל לשימוש ברכב מנועי.
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
 ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
 והפניקס
 16 יולי 2017

- 1 התנתקות הסל המנוף באמצעות המנוף, היא בגדר הסיכונים הצפויים בפעולת ההרמה של
 2 המנוף. גם אם מקורה של התקלה הוא בכשל טכני, אין בכך כדי לנתק את הקשר הסיבתי
 3 לשימוש ברכב המנוף.
 4
- 5 כד. עוד ולחלופין, טוען המערער, כי שגה בית-משפט קמא ביישומה של החזקה וזאת משלא נדרש
 6 ל"מבחן הסיכון" המשלב לתוכו את "מבחן השכל הישר" ולא הביא בחשבון, כי תהליך הכשל
 7 בחיבור האוגנים בין הסל לבין המנוף, יכול והתרחש כבר בעת ההרמה. תמיכה לכך יש, לדעת
 8 ב"כ המערער, בפרק הזמן הקצר שחלף מאז ההרמה ועד שהתנתק הסל (כחמש דקות).
 9
- 10 בנוסף, מלון ב"כ המערער על כך שבית משפט קמא כלל לא נדרש לשאלת החלת "החזקה
 11 המרבה" בנימוק שטענה זו לא נטענה על ידי המערער, וגם בכך טעה בית-משפט קמא, לטעמו
 12 של המערער.
 13
- 14 כה. עוד טוען המערער, כנגד עניינים שבעובדה. לדעתו, קבע בית משפט קמא קביעות עובדתיות
 15 שאין להן כל ראייה במסמכים שהוגשו (כולל דו"ח משרד העבודה) או בחקירתו הקצרה של
 16 עורך הדו"ח, ולמעשה נקבעו עובדות שאף מנוגדות לאמור במסמכים אלה.
 17 החוקר אשר חקר וערך את דו"ח משרד העבודה, קבע במפורש, שתנועת המנוף הייתה בין
 18 הגורמים שהביאו לנפילת הסל, ואילו בית משפט קמא דחה קביעה זו וקבע, שכשל טכני בלבד
 19 גרם להתנתקות, וזאת מבלי שביסס את קביעתו על ממצאים המצדיקים סטייה מעדותו של
 20 מי שהתמנה כמומחה לחקור את אירוע התאונה.
 21
- 22 בנוסף, סבור ב"כ המערער, שאין בכל העדויות שעמדו בפני בית-משפט קמא, כל עדות כי מנוע
 23 המנוף היה כבוי. אדרבא – מן העדויות עולה, כי העבודה נמשכה ברצף, מספר שעות והעובדים
 24 הועלו והועברו ממקום למקום, על מנת לבצע את עבודת החיפוי.
 25 בפני בית משפט קמא, לא הייתה כל עדות שבמהלך ביצוע העבודה, כובה מנוע המנוף והוא
 26 ביסס את קביעתו, לפיה המנוע כובה רק על כך, שהצדדים לא טענו כי מנוע המשאית פעל.
 27
- 28 מכאן העתירה לקבוע כי האירוע נשוא התביעה הוא תאונת דרכים כמשמעותה בחוק
 29 הפיצויים.
 30
- 31 עד כאן תמצית טענות המערער.
 32
- 33 כו. שונה עמדת המשיבה הסבורה כי אין מדובר באירוע המהווה "תאונת דרכים". לעניין זה,
 34 מאמצת המשיבה את האמור בפסק דינו של בית-משפט קמא. המשיבה מצטרפת לנימוקים
 35 שפורטו בפסק דינו של בית-משפט קמא. עוד ובנוסף, סבורה המשיבה, שהמערער מושתק

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-12865-01 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 מלתבוע את תביעתו, גם נוכח הטענות אותן פירטה בבקשתה לדחייה על הסף וכן כפי שנטען,
2 ברע"א 14-08-22340 שהגישה המשיבה על החלטת בית משפט קמא שדחה את בקשתה
3 לדחיית התביעה על הסף. מציינת המשיבה, שהיא אומנם משכה את בקשת רשות הערעור,
4 אך זאת על בסיס ההסכמה שטיעוניה יידונו בפסק הדין.
5
- 6 **כו.** מוסיפה המשיבה, כי בתביעת הנפגע פסק בית-משפט השלום בטבריה ביום 23.10.08, שאין
7 האירוע בגדר תאונת דרכים לפי ההגדרה הבסיסית, משלא התקיים היסוד של "למטרות
8 תחבורה", ואולם, מתקיימת הגדרת "תאונת דרכים" וזאת לפי החזקה המרבה של "ניצול
9 הכוח המכני", אלא שבית המשפט המחוזי בנצרת, קבע בפסק דינו מיום 4.10.12, כי נסיבות
10 התאונה אינן בגדה "תאונת דרכים".
11
- 12 **כח.** לטעמה של המשיבה, נוכח פסק-דינו זה, של בית המשפט המחוזי, היה על המערער להזור בו
13 מתביעתו כנגד המשיבה וזאת ממספר טעמים שפורטו בבקשתה של המשיבה לדחייה על הסף
14 ובעיקר נוכח שני טעמים:
15 האחד, הגשת התביעה על-ידי המערער, בניגוד לפסיקת בית-המשפט המחוזי, נוגדת את
16 האמור בסעיף 20(א) של חוק יסוד השפיטה; השני, המערער יכול היה להצטרף לתביעה בבית-
17 משפט השלום בטבריה בשלבים המוקדמים שלה, וכן יכול היה להצטרף לערעור בבית-
18 המשפט המחוזי בנצרת, עליו ידע במועדים הרלוונטיים, ולכן מושתק המערער מלשוב ולתבוע
19 ולטעון כי אותה מסכת עובדות שלגביה הוכרע שאיננה תאונת דרכים – דווקא כן מהווה
20 תאונת דרכים.
21
- 22 וביתר פירוט: ביום 5.2.11 ידע המערער, שהמשיבה עומדת להגיש ערעור על פסק-דינו של בית
23 משפט השלום בטבריה בשאלת החבות. לכל המאוחר בחודש מאי 2012, ידע המערער
24 שהמשיבה הגישה בפועל ערעור ביום 8.3.12, וכן ידע את פרטי הערעור שהוגש.
25 הדיון בערעור בבית המשפט המחוזי בנצרת, התקיים ביום 6.9.12, המערער ידע על כך, עמד
26 לרשותו זמן למכביר, אך הוא לא הצטרף כצד להליך, כפי שיכול היה לעשות.
27
- 28 בנוסף, לא שיתף המערער פעולה עם הנפגע, לא בהתגוננות מפני הערעור, ולא במתן ייעוץ
29 בשלבי הערעור, ואף לא בייזום הגשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.
30
- 31 **כט.** עוד טוענת המשיבה, כי המערער הוא "בעל עניין" שנכנס בנעלי הנפגע, ולכן יכול היה להצטרף
32 כמשיב לערעור שנדון בזמנו בבית המשפט המחוזי בנצרת, ולהתמודד עם טענותיה של
33 המשיבה שהועלו בערעור. ואולם, המערער לא עשה כן, ואף לא שיתף פעולה עם הנפגע, ולכן
34 יש לדחות את טענתו כי "לא ניתן לו יומו בבית המשפט", ואין לו להלין - אלא על עצמו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1 יצוין, כי המערער ביקש להצטרף לתביעתו של הנפגע שהתבררה בבית-משפט השלום
2 בטבריה, אלא שהמערער עשה מהלך זה, לאחר תום שמיעת הראיות והסיכומים וכשלושה
3 שבועות לפני שניתן פסק-הדין, והכל כשמדובר בתביעה שהוגשה שש שנים קודם לכן, בשנת
4 2005.

5
6 מוסיפה המשיבה, שבין המערער לבין הנפגע יש זהות אינטרסים מוחלטת, שהרי שניהם יזכו
7 בפיצוי כספי, רק אם ייקבע שהתאונה מהווה "תאונת דרכים" וזאת הרי משמעותה של
8 "קרבה משפטית".

9
10 עוד מציינת המשיבה, שהסיבה היחידה בגינה התנגדו המשיבה והנפגע לאיחוד הדיון בבית
11 משפט השלום בטבריה, בינואר 2012, הייתה משום שהבקשה לאיחוד דיון, הוגשה בשלב בו
12 הסתיימה שמיעת הראיות בתביעתו של הנפגע, והמשיבה והנפגע המתינו לפסק דין בשאלת
13 הנוק, שכן פסק הדין בשאלת החבות ניתן ארבע שנים קודם לכן.

14
15 לטענת המשיבה, האינטרס היחיד להתנגדות לאיחוד הדיון עם תביעת המערער באותו שלב,
16 היה שלא לעכב את מתן פסק הדין בשאלת הנוק שאכן ניתן בפועל כשלושה שבועות לאחר
17 שבית המשפט העליון דחה את בקשת המשיבה לאיחוד הדיון בתביעות.

18
19 בית משפט קמא ציין בפסק דינו, שאין הוא רואה מקום לחזור על הנימוקים שעמדו בבסיס
20 החלטתו לדחות את בקשת המשיבה לדחיית תביעת המערער על-הסף, וכן דחה את הטענה
21 שהעלתה המשיבה, כי למרות שהמערער ידע שהמשיבה מתעתדת להגיש ערעור על פסק דינו
22 של בית-משפט השלום בטבריה בשאלת החבות, לא ביקש המערער להצטרף כצד להליך
23 (למרות שידע שהוגש ערעור), לא שיתף פעולה עם הנפגע, ולא יזם הגשת ברי"ע לבית המשפט
24 העליון.

25 טענתה זו של המשיבה, נדחתה בבית משפט קמא מן הנימוק שלא ניתן להעלותה בשלב
26 הסיכומים. ואולם, המשיבה מציינת, כי טענה זו, פורטה בבקשת רשות הערעור והובהרה
27 בדיון בעל-פה מיום 24.11.14. מכאן, שקביעת בית-משפט קמא, כאילו טענה זו נטענה
28 לראשונה בסיכומים איננה מדויקת, לטעמה של המשיבה, והיא סבורה שחיה על בית משפט
29 קמא להיזקק גם לטענה זו, לפני התייחסותו של בית משפט קמא לגוף המחלוקת שבין
30 הצדדים.

31
32 באשר למהות השאלות שבמחלוקת, מדגישה המשיבה, כי פסק דינו של בית משפט קמא
33 מבוסס על הראיות, העדויות והמוצגים שהובאו בפניו, וכל קביעה אשר בפסק הדין, נקבעה,
34 בוססה, ונומקה כדבעי. אין מקום לכך שבית המשפט שלערעור, יתערב בממצאים ובעובדות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1
- 2 ב"כ המערער הפנה בטיעונו לדברים שכתב המלומד ריבלין לפיהם אין להחיל את המבחן
3 התחבורתי על מקרה "ההתנתקות", ואולם כך מציינת המשיבה, דבריו של המלומד ריבלין
4 בעניין מבחן אובייקטיבי או בעניין העברת ה"התנתקות" מרשימת ה"שימושים" לרשימת
5 החזקות המרבית, הינם, כך נטען, בגדר "הצעה" או "רעיון" של המלומד ריבלין, אשר גם ציין
6 בעמ' 196 בספרו כי תיקון מס' 9 של חוק הפיצויים ניסה להעביר את ה"התנתקות" מרשימת
7 ה"שימושים", אך הדבר לא התקבל ו"ההתנתקות" נותרה "שימוש" המצריך גם את קיומו של
8 התנאי "למטרות תחבורה".
9
- 10 לז. המשיבה חוזרת ומדגישה, כי לפי פסיקת בית המשפט העליון תאונה תיחשב כ"תאונת
11 דרכים" רק כשנסיבותיה כוללות את כל ששת התנאים של ההגדרה הבסיסית ותנאים אלה
12 כוללים גם את התנאי של "למטרות תחבורה" וגם את התנאי "עקב".
13 לפי פסק דין עוזר, שכבר צוין לעיל "כאשר הרכב הוא 'דו-תכליתי', נזק גוף הנגרם בשל
14 הגשמת התכלית הלא תעבורתית אינו 'למטרות תחבורה' " (עמ' 561 בפסק דין עוזר).
15
- 16 מוסיפה המשיבה, כי הסתפקות בשימוש למטרה הייעודית של רכב דו-תכליתי – ולא למטרת
17 תחבורתית – יכולה להתקיים בכפוף לתנאים נוספים רק במקרים של חזקה מרבה, כגון,
18 ניצול הכוח המכני, ולעולם אינה יכולה לחול במקרה שחלה ההגדרה הבסיסית לפי סעיף 1
19 של החוק (רע"א 9996/06 מנורה נ' עזבון ניסים כהן (22.6.09), מפי כב' השופט (בדימ') ריבלין,
20 וכן דברי כב' השופט סולברג בעניין שפסו, שם, בעמ' 21).
21
- 22 לח. מוסיפה המשיבה, שטענת ה"התנתקות" נטענה עוד בתביעה שהגיש הנפגע לבית משפט
23 השלום בטבריה ונדחתה בפסק הדין שניתן שם על ידי כב' השופטת רים נדאף (נת.א. 1179/05
24 עמ' 4-5) שקבעה, כי מטרת הנפת הנפגע במנוף הייתה להרים אותו למקום בו יוכל לבצע את
25 עבודתו בחיפוי אבן, ולא לצורך העברתו ממקום אחד למקום שני, וכי הפעולה אינה קשורה
26 בייעוד התחבורתי של המנוף ולא באה למטרה תחבורתית ולכן אין מתקיימים תנאי ההגדרה
27 הבסיסית של "תאונת דרכים".
28
- 29 עוד טוענת המשיבה, כי בחינת קיומה של המטרה התחבורתית בראי הקשרה של ההתרחשות
30 מוליכה למסקנה שאין המקרה בגדר "תאונת דרכים". לעניין זה מפנה המשיבה לדברי כב'
31 השופט א' רובס בסעיף 24 של פסק דינו, תוך הפנייה לדעת הרוב של כב' השופט י.דנציגר
32 בעניין שפסו, ומציינת שבאותו עניין, נדונו התרחשויות מסוג "התדרדרות" ו"התהפכות"
33 (במובחן מהתנתקות) וכב' השופט י.דנציגר הסביר, שם, שגם אם "התדרדרות" ו"התהפכות"
34 נעדרות מטרה תחבורתית הרי "מדובר בצורות תנועה, אשר בדומה לנסיעה טבוע בהן סיכון

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 תחבורתי גלוי לעין, הנלווה לעצם היותו של רכב בתנועה". והרי פסיקה זו, כך טוענת
2 המשיבה, עולה בקנה אחד עם ההלכה בדבר קיום תנאי המבחן לפי "תורת השלבים".
3 לט. מציינת המשיבה, כי המנוף במקרה שבפנינו לא יועד ולא שימש בפועל לשינועו של מטען או
4 לשינוע אנשים תוך שימוש בכשירות התחבורתית, כפי שהיה בעניין שפסו, שם העבירה
5 המלגזה את מנקה החלונות מחלון לחלון בעודו מורס על ידה. במקרה שבפנינו לא הייתה כל
6 תנועה של המנוף ולא היה כל אירוע הקשור לאלמנט תחבורתי, כמו עליית גלגל המלגזה
7 בפרשת שפסו על מכסה ביוב, שקיעת גלגל המלגזה בפתח הביוב והחתהפכות.
8
9 בענייננו, כך מדגישה המשיבה, הייתה המשאית מקובעת לקרקע באמצעות זרועות תומכות
10 וחסרת יכולת תנועה בזמנים הרלוונטיים.
11
12 מ. בסיכום הדברים טוענת המשיבה, כי הואיל והתנאי של "למטרות תחבורה" אינו מתקיים,
13 הרי שההגדרה הבסיסית אינה חלה. די בכך שאחד מששת תנאי ההגדרה הבסיסית אינו
14 מתקיים על מנת לקבוע כי נסיבות אלה אינן בגדר "תאונת דרכים" ואין נפקא מינה אם
15 התקיימו חמשת התנאים הנוספים של ההגדרה הבסיסית, אם לאו.
16
17 מא. בנוסף, מפנה המשיבה גם לתנאי "עקב השימוש" שבסעיף 1 לחוק הפיצויים וטוענת, כי לא
18 היה קשר סיבתי עובדתי ואף לא קשר סיבתי משפטי בין נפילת הסל לבין פעילות המנוף.
19
20 למנוף לא היה כל קשר לגרימת התאונה שנגרמה מחמת גורם אחד בלבד: הכשל ההנדסי
21 שבחיבור בין הסל לזרוע המנוף. למנוף ולמשאית לא הייתה תרומה כלשהי לגזירה של החיבור
22 שבין הסל לבין המנוף. הסיבה היחידה לנפילת הסל היא הכשל ההנדסי.
23
24 מב. בחזקת קשר סיבתי עובדתי ממילא אין קשר סיבתי משפטי, לא לפי מבחן הסיכון, שהרי לא
25 התממש הסיכון עמו נועד חוק הפיצויים להתמודד, ולא על פי מבחן השכל הישר שמתקיים
26 רק כאשר השימוש ברכב תרם תרומה ממשית להתרחשות הנזק, דבר שלא ארע במקרה הנדון
27 בו לא רק שהשימוש לא תרם תרומה ממשית, אלא שהוא לא תרם כל תרומה שהיא, שכן
28 כאמור כבר לעיל, היה גורם אחד בלבד לנפילה – הכשל בחיבור – ולא הוכח כל גורם אחר
29 לנפילה.
30
31 בסיכום הדברים, חוזרת ומבקשת המשיבה לאמץ את מסקנתו של בית משפט קמא, ובהתאם
32 לכך לדחות את הערעור.
33
34
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1 שעמדו בבסיס החלטת הנפגע שלא למצות את זכויותיו, אינם ברורים וכידוע הוא אינו צד
2 בהליך נשוא הדיון כאן.

3
4 אין בשיקוליו של הנפגע בנושא זה כדי לשקף בהכרח את השיקולים הרלוונטיים בעיני
5 המערער, ולכן לא ניתן לקבוע שהאינטרסים של המערער יוצגו על ידי הנפגע בהליך תביעתו
6 כנגד המשיבה באופן מלא. המערער, כצד זר להליך, לא יכול היה לתקוף את קביעותיו של
7 בית המשפט המחוזי במסגרת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

8
9 על כך יש להוסיף, שהמערער פנה בזמנו לבית המשפט העליון וביקש לאחד את הדיון בתובענה
10 שהוא הגיש לבית משפט השלום בחיפה עם תביעתו של הנפגע בבית המשפט השלום בטבריה,
11 וזאת בשלב שניתן פסק דינו החלקי של בית משפט השלום בטבריה בעניין החבות ובטרם
12 הוגש הערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת (בש"א 436/12), ואולם, הנפגע עצמו התנגד
13 לאיחוד הדיון בשני ההליכים ובכך למעשה פעל הנפגע בניגוד לאינטרס של המערער במיצוי
14 זכויותיו כלפי המשיבה (עיינו: החלטת כב' הנשיאה (בדימוס) ד. ביניש שדחתה ביום 16.1.12
15 את בקשת האיחוד).

16
17 מציין בית משפט קמא, שגם המשיבה התנגדה לבקשת המערער להצטרף להתדיינות בבית
18 משפט השלום בטבריה, וכדברי בית משפט קמא, בעמ' 7 של החלטתו:

19
20 "עם זאת, עצם הנסיון (שצלח, בסופו של דבר) לחסום את המערער
21 מלהצטרף להתדיינות הראשונה בעת שעמדה על כנה פסיקתו של בית
22 משפט השלום לפיה, מדובר בתאונת דרכים ומנגד, העלאת טענה דייונית
23 בהליך שבפניי, בדבר השתק פלוגתא מכח אותה התדיינות בה לא היה
24 שותף המערער מעלים תחושה בלתי נוחה ויש בהם משום חוסר תום לב.
25 שיקול זה הבא בגדר שיקולי הצדק אותם על בית המשפט לשקול מטה
26 אף הוא את הכף לטובת המערער."

27
28 מת. כאמור, הגיע בית משפט קמא בהחלטתו הנ"ל מיום 25.6.14 למסקנה לפיה אין להחיל במקרה
29 שבפנינו את הכלל של השתק פלוגתא ולכן נדחתה הבקשה לסילוק תביעת המערער על הסף
30 מחמת מעשה בית דין.

31
32 על דחיית הבקשה לסילוק על הסף הגישה המשיבה בקשת רשות ערעור לבית משפט זה (רע"א
33 14-08-22340) ובדיון שהתקיים ביום 21.10.14 בפני כב' השופטת י. קראי גירון הגיעו הצדדים
34 לידי הסכמה לפיה נמחקת בקשת רשות הערעור וההליך הוחזר לבית משפט השלום לשמיעה
35 וליבוץ טענות הצדדים לגופם עד למתן פסק דין סופי.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1
2 בפסק דינו מיום 30.11.16 התייחס בית משפט קמא לסוגיה זו וציין מפורשות, בפסקה 5, כי
3 "אין להבין מהחלטת בית המשפט המחוזי הנ"ל כאילו התקבלה הבר"ע וכי יש צורך בסבב
4 נוסף של שמיעת טענות לעניין הבקשה לסילוק על הסף".
5
6 עוד ציין בית משפט קמא, כי המשיבה העלתה בפניו טענה חדשה שלשיטתה לא נדונה . מט
7 בהחלטתו הקודמת של בית משפט קמא מיום 25.6.14, דהיינו, כי למרות שהמערער ידע כבר
8 ביום 5.12.11 כי המשיבה מתעתדת להגיש ערעור על פסק הדין של בית משפט השלום בטבריה
9 בשאלת החבות, ולמרות שהמערער ידע לכל המאוחר במאי 2012 שהוגש ערעור כאמור, לא
10 ביקש המערער להצטרף כצד להליך, לא שיתף פעולה עם הנפגע, ולא יזם הגשת בקשת רשות
11 ערעור לבית המשפט העליון ולכן יש לדחות, לטעמה של המשיבה, את טענת המערער לפיה
12 לא ניתן לו יומו בבית המשפט. כן חזרה המשיבה בפני בית משפט קמא על טענותיה בדבר
13 "קרבה משפטית" בין המערער לבין הנפגע.
14
15 בית משפט קמא ציין, כי המדובר בטענה חדשה מצד המשיבה ואין להעלותה בשלב
16 הסיכומים, אך מעבר לכך אין בין טענות אלה של המשיבה לבין השתק פלוגתא או מעשה בית
17 דין ולא כלום. בית משפט קמא החליט לאמץ לתוך פסק דינו את כל קביעותיו שפורטו
18 בהחלטה מיום 25.6.14.
19
20 בעיקרי הטיעון שהוגשו מטעמה חזרה המשיבה על טענותיה בדבר השתק פלוגתא וכן חזרה . נ
21 על טענותיה בדבר זהות האינטרסים שבין המערער לבין הנפגע, וכן הדגישה שבפרוט' הדיון
22 בבר"ע מיום 21.10.14 צוין, שטענות הצדדים בסוגיית מעשה בית דין והשתק פלוגתא, תלובנה
23 במסגרת ההליך בבית משפט קמא.
24
25 לטענת המשיבה לא צדק בית משפט קמא משדחה את טענת המשיבה בנימוק שלא ניתן
26 להעלות בשלב הסיכומים את טענתה לפיה המערער ידע על הגשת הערעור לבית המשפט
27 המחוזי בנצרת, אך לא ביקש להצטרף כצד להליך, לא שיתף פעולה עם הנפגע, ולא יזם הגשת
28 בקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון.
29
30 לאחר שנתנו דעתנו לבקשתה של המשיבה לסילוק על הסף, להחלטת בית משפט קמא מיום . נא
31 25.6.14, הדיון וההחלטה בבקשת רשות הערעור בבית משפט זה, קביעותיו ונימוקיו של בית
32 משפט קמא בנוגע לטענות המקדמיות במסגרת פסק דינו, והאמור בעיקרי הטיעון של
33 המשיבה, אין בידינו אלא לאמץ את כל האמור בהחלטתו המנומקת היטב של בית משפט
34 קמא מיום 25.6.14.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 אין לנו מה לחוסיף על קביעותיו ומסקנותיו של בית משפט קמא, אשר בדין קבע, שיש לדחות
2 על הסף את בקשתה של המשיבה למחיקת תביעת המערער כנגדה על הסף.
3 אף לעיצומו של ענין, איננו סבורים שפסק הדין שניתן בערעורה של המשיבה בבית המשפט
4 המחוזי בנצרת, בו נקבע שהאירוע נשוא הדיון איננו בגדר תאונת דרכים, יש בו כדי ליצור
5 מעשה בית דין לגבי המערער. אין לראות בפסק דין זה משום השתק פלוגתא, וזאת כאמור מן
6 הנימוקים שפירט בית משפט קמא בהחלטתו מיום 25.6.14.
7
- 8 **גב.** חזרנו ונתנו דעתנו לטענתה של המשיבה ולפיה נוצר השתק פלוגתא מתוך כך שהמערער ידע
9 בפועל כי בדעת המשיבה להגיש ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בטבריה בשאלת
10 החבות, אך לא ביקש להצטרף כצד להליך הערעור, לא שיתף פעולה עם הנפגע, ולא יזם הגשת
11 בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.
12
- 13 יש לדחות את טענתה זו של המשיבה מכל וכל.
14
- 15 המערער הגיש בקשה לבית המשפט העליון לאחד את הדיון בתביעתו שהוגשה לבית משפט
16 השלום בחיפה עם תביעתו של הנפגע בבית משפט השלום בטבריה. לבקשה זו התנגדו הן
17 הנפגע והן המשיבה וכבי הנשיאה (בדימוס) ד. ביניש, החליטה שלא לאחד את הדיון בהתחשב
18 בכך שתביעת המערער הייתה בתחילת דרכה, ואילו תביעת הנפגע הייתה בשלב מתקדם.
19
- 20 לא ברור כיצד יכול היה המערער להצטרף כצד לערעור שהגיש המשיבה בפני בית המשפט
21 המחוזי בנצרת בשעה שהוא כלל לא היה בעל דין בהתדיינות שבין הנפגע לבין המשיבה בבית
22 משפט השלום בטבריה, ומה גם שיכול וטענה משפטית כזו או אחרת, שניתן היה להעלות
23 בדיון בבית משפט השלום בטבריה נמנע מן המערער להעלותה משלא היה בעל דין שם.
24 מכל מקום, אין זה ברור כיצד מי שלא היה כלל בעל דין בערכאה הדיונית, אמור להיות בעל
25 דין בערכאת הערעור.
26
- 27 **גג.** כפי שבצדק ציין בית משפט קמא, הנפגע בחר משיקוליו שלא להגיש בקשת רשות ערעור על
28 פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת לבית המשפט העליון, והחלטתו זו של הנפגע אינה
29 יכולה לעמוד היום בעוכריו של המערער.
30
- 31 נוסף, שתמימי דעים אנו עם דבריו של בית משפט קמא לפיהם חסימת המערער מלהצטרף
32 להתדיינות הראשונה שעה שעמדה על כנה פסיקת בית משפט השלום בטבריה כי מדובר
33 בתאונת דרכים, מחד גיסא, ומאידך גיסא העלאת טענה דיונית בדבר השתק פלוגתא מכח
34 אותה התדיינות בה לא היה שותף המערער: "מעלים תחושה בלתי נוחה ויש בהם משום

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

- 1 חוסר תום לב. שיקול זה הבא בגדר שיקולי הצדק אותם על בית המשפט לשקול מטה אף
2 הוא את הכף לטובת המערער". (עמ' 7 סיפא בהחלטה מיום 25.6.14).
3
4 עד כאן באשר לטענות המקדמיות של המשיבה ועתה עלינו לבחון את הטענות שבערעור לגופו
5 של ענין.
6
7 בית משפט קמא קבע בפסק דינו, כי לצורך גמר עבודות החיפוי בקיר הדרומי של אחד המבנים
8 החלה העבודה של הנחת אבני החיפוי בצד שמאל של המבנה ולאחר מכן המשיכה העבודה
9 לצדו הימני של המבנה. העבודה התבצעה בשלושה מקומות באותה חזית, וזאת כשהמנוף
10 מותקן על המשאית, מצויד בסל הרמת אדם, סל אשר שימש הן לצורך הרמה של חומרים וכן
11 הרמה של עובדים שעסקו בעבודות גמר של חיפוי אבן בגובה.
12
13 מציין בית משפט קמא, כי לא הוכח שבעת מעבר המשאית עם המנוף ממקום למקום נותרו
14 העובדים בסל כשהוא מורם באמצעות המנוף, אדרבה, טרם התנועה ממקום למקום, לאורך
15 חזית המבנה, הורד הסל עם העובדים לקרקע, וכך, טרם אירוע התאונה, הורם המנוף עם
16 הסל מחדש כדי למקם את העובדים בקטע הקיר הרלוונטי לצורך התיקון הנדרש (פסקה 10
17 של פסק הדין). הסל, ובו העובדים, הורם על ידי המנוף דקות ספורות טרם התאונה לצורך
18 תיקון בנקודה ספציפית.
19
20 בית משפט קמא קבע, כי תחילה המשאית התמקמה, רק לאחר מכן נכנסו העובדים לסל, עם
21 הציוד והחומרים הנדרשים לצורך עבודות התיקון, ואז הסל הורם. כחמש דקות מאז שהורם
22 הסל בעזרת המנוף, במהלכן היה המנוף במצב נייד, ללא תזוזה, נפל הסל ובו שני העובדים.
23
24 בית משפט קמא ציין, כי מסקנתו היא, שמעת שהורם הסל, הוא לא אז ממקומו עד
25 להתנתקותו מן המנוף (פסקה 11 של פסק הדין). עוד מוסיף בית משפט קמא, כי לא הוכח
26 שבעת התאונה מנוע המשאית פעל.
27 המשאית הייתה מיוצבת באמצעות זרועות תומכות שקיבעו אותה למקומה ומנעו ממנה
28 תזוזה או נסיעה (פסקה 12 של פסק הדין).
29
30 בהתאם לחוות דעתו של המהנדס מר גייצמן, ארעה התאונה כתוצאה מניתוק האוגן שהיה
31 מרותך לזרוע המנוף, מהאוגן שהיה מרותך לסל (פסקה 14 של פסק הדין).
32
33 נוסף, כי מעיון בהודעה שנגבתה ביום 18.10.04 מן הקבלן שהעסיק את העובדים, מר
34 מוסטפא ח'טיב, עולה, כי בפריקט הבנייה (בבית הספר בעין שרה, נהריה) היו שלושה מבנים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1 והתאונה הייתה במבנה הפונה לכיוון צפון-מזרח, בחזית הדרומית-מזרחית, בפינה העליונה
2 בגובה של כ-10 מטר.
3
4 מעדות בעל המשאית עליה היה מותקן המנוף, מר ענאן עלימי, שנגבתה ביום 24.10.04, עולה,
5 כי תחילה הרכיבו העובדים אבנים בצד השמאלי של המבנה ולאחר מכן הם המשיכו ימינה
6 וכך עברו שלושה מקומות עד שהגיעו לפינה הצפונית של המבנה, ואזי כדבריו: **"הרמתי שני**
7 **פועלים כלי עבודה ושני דליים של טיח ואבנים לחיבור לקיר. הפועלים עבדו מספר דקות**
8 **ופתאום הכל נפל..."**
9

10 עולה מכל האמור, שהעבודה באתר התבצעה כשהמשאית ועליה המנוף עוברת ממקום אחד . נו
11 שבו נדרשת הנחת לוחות חיפוי האבן (או תיקון החיפוי) למקום שני, וכאשר מגיעה המשאית
12 למקום שבו חייבת להתבצע העבודה, היא מקובעת למקומה באמצעות זרועות תומכות,
13 המנוף שאליה מחובר הסל מרים את העובדים והחומרים הדרושים לגובה שבו צריכה העבודה
14 להתבצע. בשלב זה מנוע המשאית ככל הנראה איננו פועל (לפי קביעת בית משפט קמא) ובתום
15 עבודת החיפוי מורד הסל למטה, ובו העובדים, המשאית ממשיכה לנקודה הבאה שבו צריכה
16 להתבצע העבודה, ואזי שוב מורם הסל באמצעות המנוף וחוזר חלילה, וכדברי העד ענאן
17 עלימי: **"כבר עברנו שלוש (כך במקור) מקומות והגענו לפינה הצפונית עליונה של**
18 **המבנה..."**
19

20 עד כאן באשר לעובדות כפי שהן עולות מתוך פסק דינו של בית משפט קמא כמו גם טפסי
21 חקירת העד של מר מוסטפא ח'טיב ומר ענאן עלימי.
22

23 אין מקום לחלוק על חוות דעתו של המהנדס מה גייצמן לפיה הסיבה לאירוע התאונה הייתה . נו
24 ניתוק האוגן שהיה מרותך לזרוע המנוף מן האוגן שהיה מרותך לסל.
25 בית משפט קמא קבע, שהתאונה לא התרחשה בעת שהייתה תזוזה של המנוף, דהיינו: בעת
26 ניתוקו של הסל לא הייתה תזוזה של המנוף, וכדברי בית משפט קמא בפסקה 13 בפסק דינו:
27

28 **"המשאית אוגנה לקרקע באמצעות התומכות, ללא יכולת תנועה. מעת**
29 **הרמת הסל לנקודת העבודה הגבוהה הסתיימה פעולת ההרמה, המנוף**
30 **היה ללא תנועה וכעבור כ-5 דקות, לאחר שהפועלים הספיקו להתקין אבן**
31 **חיפוי אחת, הסל נפל"**
32

33 אלה קביעות עובדתיות ואין מקום לחלוק עליהן.
34
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1
2 נח. השאלה הספציפית המתמקדת בפנינו במקרה זה היא, שאלה משפטית והיא האם המדובר
3 בתאונת דרכים כהגדרת מונח זה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975
4 (להלן: "החוק"), ובאופן ממוקד יותר: האם חלה במקרה שבפנינו ההגדרה הבסיסית של
5 "תאונת דרכים" לפי סעיף 1 של החוק, משמע: "מאורע שבו נגרם לאדם נזק גוף עקב שימוש
6 ברכב מנועי למטרות תחבורה"?

7
8 נוסף, כי בית משפט קמא ציין (בפסקה 17 בפסק דינו), כי המערער לא טען אף לא כטענה
9 חלופית, כי חלה אחת החזקות המרבות שבסעיף 1 של החוק, לרבות הטענה כי מדובר
10 בתאונה עקב ניצול הכוח המכני של הרכב. מכיוון שכך, התמקד הדיון רק בשאלה האם חלה
11 על האירוע ההגדרה הבסיסית שבחוק, וכך ננהג גם אנו.

12
13 נט. הגדרת המונח "שימוש ברכב מנועי" אשר שבסעיף 1 של החוק, היא כדלקמן: "נסיעה ברכב,
14 כניסה לתוכו או ירידה ממנו, החנייתו, דחיפתו או גרירתו, טיפול-דרך או תיקון-דרך ברכב,
15 שנעשה בידי המשתמש בו או בידי אדם אחר שלא במסגרת עבודתו, לרבות הידרדרות או
16 התהפכות של הרכב או הינתקות או נפילה של חלק מהרכב או מטענו תוך כדי נסיעה וכן
17 הינתקות או נפילה כאמור מרכב עומד או חונה, שלא תוך כדי טיפולו של אדם ברכב במסגרת
18 עבודתו...".

19
20 בית משפט קמא סבר, שההגדרה של "תאונת דרכים" אינה חלה הואיל ותחולת ההגדרה
21 הבסיסית מותנית בכך שהשימוש שנעשה במשאית בעת האירוע הוא למטרות תחבורה,
22 ולפיכך חובה היא לבחון את קיומם של כל רכיבי ההגדרה הבסיסית, לרבות התנאי של
23 "מטרות תחבורה".

24
25 בענייננו, סבר בית משפט קמא, כי הגם שנעשה במשאית שימוש הקשור לייעודה הרגיל
26 והטבעי, אין המדובר בשימוש התחבורתי שלה אלא בשימוש הלוואי, הואיל והרמת הסל
27 בעזרת המנוף המותקן על גבי המשאית אינה באה כדי לממש את הייעוד התחבורתי של
28 המשאית אלא את שימוש הלוואי של הרמת מטען והורדתו, כך שהרכב שימש במועד האירוע
29 כלי הרמה, ללא קשר לייעודו התחבורתי, כשהמשאית עצמה מאוגנת לקרקע באמצעות
30 תומכות ללא יכולת תנועה והפעולה של הפעלת המנוף נועדה להרים את הסל, למימוש ייעוד
31 הלוואי של הרכב הדו-תכליתי, ולא למטרת תחבורה (פסקה 23 של פסק הדין).

32
33 בעניין זה דעתנו שונה. על האירוע של הינתקות הסל חלה הגדרת "שימוש ברכב מנועי" שכן
34 המדובר ב"הינתקות או נפילה כאמור מרכב עומד או חונה, שלא תוך כדי טיפולו של אדם
35 ברכב במסגרת עבודתו...". משמע, העובד אשר נפגע לא שהה בסל לצורך טיפול ברכב, אלא

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1 כדי לבצע עבודה של חיפוי המבנה באמצעות אבני חיפוי, ואין ספק שהמשאית עמדה כשהיא
2 מקובעת לקרקע באמצעות תומכות, ולפי קביעת בית משפט קמא, המנוף לא פעל בעת
3 האירוע, והסל לא היה בתווזה בטרם התנתק ונפל.
4

5 סא. אנו מפנים לרע"א 9332/99 מכלוף קנאפו נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח' פד נו(2), 808.
6

7 באותו מקרה נפגע בעל מוסך לפחחות וצבע כאשר רכב שהיה מצוי בתנור לצביעת מכוניות,
8 גלש מהתנור ופגע בתובע.
9

10 כב' השופט (בדימוס) ת' אור כתב, שם, בעמ' 812:

11
12 "ההגדרה קובעת שורה של מקרים שבהם מתקיים תנאי השימוש
13 כדוגמת נסיעה ברכב, כניסה לתוכו או ירידה ממנו וכיוצא באלה. גם
14 הידרדרותו של רכב נקבעה מפורשות כמקרה שבו מתקיים שימוש ברכב
15 מנועי. אלא שההגדרה קובעת סייגים למה שיחשב שימוש ברכב מנועי,
16 והסייג הרלוונטי לענייננו הוא הסייג השני: 'שלא תוך כדי טיפולו של
17 אדם ברכב במסגרת עבודתו'."

18
19 ובהמשך, בעמ' 814-815:

20
21 "המחוקק אף בחר להכיר בכמה פעולות נוספות – 'שימושי לוואי' ברכב,
22 בלשונו של השופט ברק בעניין שולמן [1] – הכוללות את תיקוני הדרך
23 וטיפולי הדרך ונפילה או התנתקות של חלק מן הרכב או מטענו בעודו
24 עומד. שימושי לוואי אלו, המהווים שימוש ברכב כשאין הוא בתנועה,
25 מאופיינים בכך שהם אינצידנטליים לשימוש העיקרי ונועדו לסייע
26 בהגשמת ייעודו של הרכב ולהבטיחה. הם אינם חלק אינטגרלי מהליך
27 הנסיעה ברכב המתחיל בכניסה לרכב, ממשיך בנסיעתו ומסתיים בירידה
28 ממנו. פעולות אלו נכנסו למסגרת ההגדרה של שימוש ברכב מנועי בשל
29 אופיין המיוחד הקשור בהבטחת הגשמת ייעודו של הרכב. אולם בשל
30 אופיין המיוחד, בהיותן פעולות הקורות כשהרכב אינו בתנועה, נקבעו
31 סייגים לתחולת הגדרת שימוש ברכב עליהן... בעיקרם של דברים, נועדו
32 הסייגים לחול על העוסקים באופן מקצועי בתיקון כלי רכב וטיפול בהם,
33 ובהתקיימם לא ייחשבו אותן פעולות לשימוש ברכב במובן חוק
34 הפיצויים...".
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-12865-01 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

ועוד, שם, בהמשך :

"תיקוני דרך וטיפולי דרך ונפילה או התנתקות של חלק מהרכב או מטענו
בעודו עומד – ייחשבו לשימוש ברכב מנועי, אך במקביל סייג זאת רק
למקרים שבהם אין הדבר מתרחש תוך כדי טיפולו של אדם ברכב
במסגרת עבודתו". (ההדגשה שלנו).

כאמור כבר לעיל בענייננו, הנפגע לא טיפל ברכב, אלא היה מצוי בסל, לצורך עבודתו בחיפוי
המבנה בלוחות אבן.

סב. בעניין שפסו, אליו כבר התייחסנו, נדון מקרה שבו עבד הניזוק בניקוי חלונות חיצוניים
ולצורך ניקוי החלונות הגבוהים במבנה המשרדים נעשה שימוש במלגזה כשבמסגרת עבודת
הניקיון הורם הניזוק באמצעות סל הרמה המיועד להרמת בני אדם שחובר לשיני המלגזה,
וזאת לגובה החלון אותו ניקה.

בעת שהניזוק היה מורם לגובה באמצעות הסל הייעודי והחל לעסוק בניקיון החלון השני
ארעה תקלה. גלגל המלגזה הימני עלה על מכסה ביוב, המכסה התרומם וגלגל המלגזה שקע
לבור הביוב באופן שגרם למלגזה לאבד את יציבותה ולהתהפך על צדה הימני ועקב כך חופל
הניזוק בעודו בסל, ונפגע.

בית המשפט המחוזי קבע כי מדובר בתאונת דרכים כמשמעותה בחוק ועל כך הוגשה בקשת
רשות ערעור על ידי מבטחת המלגזה. בקשת רשות הערעור, שנדונה בפני הרכב, נדחתה ברוב
דעות.

נקבע שם בפסקה 20 מפי כב' השופט י.דנציגר כי :

"מן האמור עולה כי שימושים מסוג התרחשות, כגון התהפכות
והידרדרות, נכללו בהגדרת השימוש ברכב מנועי, אף שהם אינם
מתיישבים על פי טיבם עם הדרישה לקיומן של 'מטרות תחבורה', על
שום הסיכון הטמון בהן. דרישה זו, החלה עליה מכוחה של ההגדרה
הבסיסית, יוצרת קושי מובנה ביחס אליהן. בכדי להתמודד עם קושי זה
נקבע בפסיקה כי במקרים העוסקים בשימוש מסוג התרחשות ייבחן
קיומה של המטרה התחבורתית בראי הקשרה של התרחשות, בשים לב
הן לפעולה שבמהלכה ארעה ההתרחשות, והן לשרשרת הפעולות אליה
היא משתייכת. מבחן זה של הקשר ההתרחשות ממקם את ההתרחשות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתות כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1 על רקע הפעולה או רצף הפעולות הסובבות אותה, לפי נסיבות המקרה.
2 המבחן מנחה כי סיווגה של ההתרחשות ייעשה מתוך פרספקטיבה
3 גמישה, רחבה או צרה לפי העניין, כאשר לעתים יש מקום ליתן משקל
4 לשרשרת הפעולות הרלוונטיות כמכלול, ולעתים נדרש מיקוד בפעולה
5 המיידית הבודדת שקדמה להתרחשות...".

6
7 כן, למשל, הסביר כבי' השופט י. דנציגר, שם, בפסקה 22, כי המלגזה באותו מקרה יועדה
8 לשמש לשינועו של הניזוק מחלון אחד למשנהו תוך מיצוי ייעודה התחבורתי להעברת מטענים
9 אנכית ואופקית, כשמדי פעם היא עוצרת ועומדת במקומה דקות ספורות כשמנועה פועל.
10 התאונה התרחשה אמנם כשהמלגזה עומדת במקומה, אך הייתה זו חוליה בלבד בשרשרת
11 פעולות רציפות שהתקיימו לפניו ועתידות היו להימשך לאחריה במסגרתן הועבר הניזוק
12 בנקודות שונות הן על פני הקרקע והן במישור האנכי ובכך התקיים יסוד "המטרה
13 התחבורתית".

14
15 דומה לכך, גם אם לא באופן זהה, הרי במקרה שבפנינו עברה המשאית שעליה המנוף
16 מנקודה לנקודה בה צריך היה לטפל בחיפוי המבנה בלוחות אבן, וכפי שכבר הצבענו על כך,
17 הרי, למשל, לפי עדותו של בעל המשאית, מר ענאן עלימי, בהודעתו מיום 24.10.04:
18 **"... בהתחלה הרכבנו אבנים בצד שמאל והמשכנו ימינה כל זה בבניין.**
19 **ככה עברנו שלוש (כך במקור) מקומות והגענו לפינה הצפונית של**
20 **המבנה...".**

21
22 משמע, בענייננו, באה כשירותה התחבורתית של המשאית לידי ביטוי בכך שהיא עברה
23 מנקודה אחת לאחרת, כאשר בכל נקודה שאליה היא הגיעה נעשה שימוש בהרמת הסל
24 (באמצעות המנוף) ובו העובדים וחומרי העבודה, כשבסיום העבודה הורד הסל, והמשאית
25 שוב המשיכה לנקודה הבאה שבה היה צריך לבצע את החיפוי בלוחות האבן על מנת ששוב
26 יורם הסל ובו העובדים וחומרי העבודה באמצעות המנוף.
27 התנתקות הסל ארעה בהיות הסל מורם בגובה של כ-10 מטר ובו הנפגע ועובד נוסף.

28
29 המדובר אפוא בשרשרת פעולות רציפות שהתקיימו לפני ההתנתקות, ועתידות היו להימשך
30 לאחריה, כשבפעולות אלה באה לידי ביטוי המטרה התחבורתית של המשאית שעליה היה
31 מותקן המנוף.

32
33 כבי' השופט י. דנציגר אף מפנה בפסקה 21 של פסק דינו בעניין שפסו, לעמדתו של כבי' השופט
34 (בדימוס) א. ריבלין שציון, כי על אף שלא התקבלה הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים
35 (תיקון מס' 9), התשנ"א-1991, ה"ח 2030, 123 הרי :

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

"אף שבסופו של יום לא התקבלה הצעת החוק מוצא ריבלין כי עצם הגדרת השינוי כתיקון 'טכני' מרמזת על כך שכבר כיום מעמדן של דרכי שימוש אלה הינו כשל החזקות המרביות והן גוברות על הצורך הכללי הנלווה לדרכי השימוש להוכיח כי נתקיימו 'למטרות תחבורה'".

מכאן שבין אם לפי הדרך אותה מציע כב' השופט י. דנציגר בדעת הרוב שבעניין שפסו הנ"ל ובין אם לפי דרכו של כב' השופט (בדימוס) א. ריבלין, חלה ההגדרה הבסיסית של "תאונת דרכים" על התאונה נשוא הדיון שבפנינו.

סו. לעניין זה אנו גם מפנים לפרק השביעי בספרו של כב' השופט (בדימי) א. ריבלין, שם, מהדורה רביעית – 2011, בעמ' 164:

"הקושי בייחוס מטרת תחבורה לצורות שימוש מסוימות מתגבר כאשר מדובר במקרים הכלולים בהגדרת השימוש שאין בהם בפועל משום שימוש ברכב והם בבחינת התרחשויות – כמו הינתקות חלק מן הרכב או ממטענו כאשר הרכב עומד. במקרים אלה לא רק שיש קושי בהגדרת 'מטרות התחבורה' כי אם יש קושי לעתים לבחון את עצם קיומו של סיכון תחבורתי, בהתרחשויות אלה יש לראות משום התרחשויות שאין לגביהן ליוונטיות לשאלת קיומו של מטרת תחבורה; משנכללו בחוק – יש לראות בהן חזקות מרביות המקימות תחולה לחוק גם בהעדר סיכון תחבורתי או סיכון תחבורתי 'מובהק'" (ההדגשה שלנו).

סז. בשים לב לכל האמור לעיל, ובין אם לפי דרכו של כב' השופט י. דנציגר בעניין שפסו הנ"ל, ובין אם בדרך שעליה עמד כב' השופט (בדימוס) א. ריבלין, יש לראות באירוע של התנתקות הסל, בתאונה נשוא הדיון כאן, משום אירוע שההגדרה הבסיסית של "תאונת דרכים" חלה עליו, ומכאן שעל המשיבה לפצות את המערער.

סח. התוצאה מכל האמור לעיל היא שאנו מקבלים את הערעור, מבטלים את פסק דינו של בית משפט קמא, וכן את צו הוצאות המשפט שקבע בית משפט קמא בפסק דינו, ומורים על החזרת הדיון בתיק לבית משפט קמא על מנת שייקבע סכום הפיצוי שזכאי לקבל המערער מן המשיבה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

16 יולי 2017

ע"א 17-01-12865 המוסד לביטוח לאומי נ' עלימי
והפניקס

1
2 אנו מחייבים את המשיבה לשלם למערער בגין ההליך הן בפני בית משפט קמא והן בפנינו, סך
3 כולל של 20,000 ₪ (כולל מע"מ) שישולם למערער באמצעות ב"כ המערער בתוך 30 יום ממועד
4 המצאת פסק דינו ואם לא כן, יישא כל סכום שבפיגור הפרשי הצמדה למדד וריבית כחוק
5 מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

6
7

8 **המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין לבאי כוחם של שני הצדדים.**

9

10 ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ז, 16 יולי 2017, בהעדר הצדדים.

ס' גיוסי, שופט

ב' טאובר, שופטת

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]

11
12
13

בבית המשפט המחוזי בחיפה

ע"א 12865/01/17

בפני כב' השופט הבכיר יגאל גריל

החלטה	06/08/2017 תיק 12865-01-17 שו' יגאל גריל
לאחר שעיינתי בבקשתו של ב"כ הביטוח הלאומי ובתגובת ב"כ המשיבה:	5
הואיל ושמו של הנפגע אינו מופיע בפסק הדין, ואין בפסק הדין פרטים מזהים, אני מתיר את פרסום פסק הדין.	
המזכירות תמציא את העתקי ההחלטה לבאי כוחם של שני הצדדים.	

ואפי חטיב מל"ל**המערער:**

ע"י ב"כ עוה"ד יצחק ריינפלד

מרחוב פל-ים 7-9 (בניין צים), ת.ד. 382, חיפה 5

טלפון : 04-8627272 ; פקס : 04-8622875

- נ ג ד -

הפניקס חברה לביטוח בע"מ**המשיבה:**

ע"י ב"כ עוה"ד שלמה ברקוביץ

מרחוב עמינדב 23 (קומה 1), תל-אביב, 67898

טלפון : 03-5686100, פקסימיליה : 03-5686101

דוא"ל : office@sberkovitz-law.co.il

תגובת המשיבה לבקשת המערער**(בקשה 13)**

בתגובה לבקשת המערער, בעניין פרסום פסק הדין שניתן בדלתיים סגורות, מתכבדת המשיבה להודיע כי היא מותירה את הבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

 שלמה ברקוביץ, עו"ד

ב"כ המשיבה